

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 27 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1021

2026 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. kovo 26 d. vakarinio posėdžio metu priimtą sprendimą (protokolas Nr. SPP-127), Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Pritarti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-1021 (toliau – Įstatymo projektas) siekiui – tobulinti teisinį reguliavimą siekiant užtikrinti efektyvesnę savivaldybių infrastruktūros plėtros įmokos (su)mokėjimo kontrolę, tačiau nepritarti Įstatymo projektu siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. Siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka teisėkūros proporcingumo principo, įtvirtinto Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte.

Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalyje siūloma papildyti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 27 straipsnio 8 dalį ir numatyti pagrindą nenagrinėti prašymo išduoti statybą leidžiantį dokumentą, jei nepasirašyta savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis, nesumokėta savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka, kai ją privaloma sumokėti.

Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu infrastruktūros plėtros įmokos (su)mokėjimo momentas susietas su prašymo gauti statybą leidžiančius dokumentus pateikimu. Prieš pateikiant prašymą gauti statybą leidžiantį dokumentą, jau turi būti pasirašyta savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis ar sumokėta savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka, t. y. statytojo (užsakovo) reikalaujama iš anksto prisidėti prie savivaldybės infrastruktūros plėtros neturint dokumento, suteikiančio teisę statyti. Statytojui (užsakovui) negavus statybą leidžiančio dokumento ar jį gavus, bet atidėjęs statybos darbus dėl finansavimo, pasikeitusių rinkos sąlygų ar kitų objektyvių priežasčių, infrastruktūros plėtros įmoka tampa statytojo (užsakovo) avansu sumokėtas mokestis (daugeliu atvejų gana didelis), nors faktiškai projektas net nepradėtas įgyvendinti.

Pagal statybą reglamentuojančius teisės aktus, statytojas (užsakovas) įgyja teisę vykdyti statybos darbus ne nuo statybą leidžiančio dokumento išdavimo momento, o kai praneša apie statybos pradžią. Tai reiškia, kad statytojas (užsakovas), gavęs statybą leidžiantį dokumentą, turi atlikti privalomus ir nemažai laiko reikalaujančius veiksmus (užsakyti detalų statinio projektą, atlikti jo ekspertizę ir kt.), kad galėtų pateikti pranešimą apie statybos pradžią ir pradėti statybos darbus. Pagal Įstatymo projektu siūlomą mokėjimo modelį, statytojas (užsakovas) turėtų įšaldyti reikšmingą pinigų sumą laikotarpiui, kuris nuo infrastruktūros plėtros įmokos sumokėjimo iki faktinės statybos pradžios kai kuriais atvejais būtų sunkiai apibrėžtas (priklausomai nuo situacijos, įvairių aplinkybių, sudėtingumo statinio projekto detalizavimas, statinio projekto ekspertizė ir kiti privalomi veiksmai gali užtrukti labai įvairiai).

Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu statytojui (užsakovui) nustatoma pareiga dar iki statybą leidžiančio dokumento gavimo sumokėti infrastruktūros plėtros įmoką – taip sukuriamas išankstinis ir neproporcingas finansinis našta, įšaldoma sumokėta įmoka neapibrėžtam laikotarpiui, nors realus infrastruktūros poreikis atsiranda ir statybos darbai pradedami vėliau, tik atlikus papildomus veiksmus ir pranešus apie statybos pradžią.

2. Seimas 2026 m. liepos 7 d. priėmė Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2, 11¹, 12, 14, 18, 22, 24, 27, 27¹, 27², 28, 31, 32, 38, 39, 47, 49, 54, 55, 56, 57, 63, 64, 67 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymą Nr. XV-1145 (toliau – įstatymas Nr. XV-1145) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 352, 357, 358, 362, 363, 364, 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 349¹ straipsniu įstatymą Nr. XV-1149 (toliau – įstatymas Nr. XV-1149), kuriais iš esmės įgyvendintas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytas siekis – tobulinti teisinį reguliavimą užtikrinant efektyvesnę savivaldybių infrastruktūros plėtros įmokos (su)mokėjimo kontrolę.

Įstatymu Nr. XV-1145 sustiprintas savarankiškas savivaldybių vaidmuo vykdant savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos sumokėjimo kontrolę. Gavusios pranešimą apie statybos pradžią, savivaldybių administracijos turi teisę Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (toliau – IS „Infostatyba“) patikrinti pridėtus dokumentus ir nustačiusios, kad nepateikta informacija apie pasirašytą savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį ar sumokėtą savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoką, nurodyti statytojui (užsakovui) per 10 darbo dienų juos pateikti ir patraukti statytoją (užsakovą) teisinę atsakomybę už savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų mokėjimo tvarkos pažeidimą. Statytojui (užsakovui) nepateikus dokumentų ar informacijos per nurodytą terminą, savivaldybių administracijos kreipiasi į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos dėl pranešimo apie statybos pradžią patikrinimo. Įgyvendinant šią savivaldybės kontrolės funkciją, IS „Infostatyba“ nuo 2027 m. gegužės 1 d. bus galima naudotis papildomu funkcionalumu, pagal kurį savivaldybės, išduodamos statybą leidžiantį dokumentą, galės pažymėti, ar konkrečiam projektui įgyvendinti taikoma prievolė sumokėti savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoką ar atlyginimą už teisę statyti valstybinėje žemėje. Tokiais atvejais IS „Infostatyba“ automatiškai neleis pateikti ir užregistruoti pranešimo apie statybos pradžią, jei statytojas (užsakovas) sistemoje nebus pateikęs šios prievolės įvykdymą patvirtinančių dokumentų ar informacijos apie minėtą įmoką ar atlyginimą. Be to, įstatymu Nr. XV-1149 nustatyta administracinė atsakomybė (skiriama bauda) už savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos mokėjimo tvarkos pažeidimus.

Įstatymo projektu siekiama spręsti problema jau išspręsta įstatymais Nr. XV-1145 ir Nr. XV-1149 nustatytu teisiniu reguliavimu, todėl Įstatymo projektu siūlomas papildomas teisinis reguliavimas yra neaktualus ir perteklinis.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras